

Grundrytmerne i tango

af Birthe Havmøller

Tangomusik er meget afvekslende. Musikken skifter hele tiden mellem forskellige grundrytmer, og et orkester kan fint spille to grundrytmer på samme tid. Som tangodansere synkroniserer vi vores trin med de trykstærke/markerede toner i melodien. Tangoen går i 4/4-dels takt. Ved at lytte til grundrytmerne i melodistemmen eller akkompagnementet, så kan vi finde de markerede toner, og hermed nøglen til enhver improvisation i tango.

En af tangos kerneværdier er at man skal være i et flow med musikken, hvor man får musikkens rigdom af rytmer og stemning (følelser) helt ind i sine bevægelser. Som dansere kan vi frit hvilket lag af musikken, vi improviserer til. Der er ikke bare én korrekt løsning, men mange... En tangofører svinger hele tiden i mellem hvilket af musikkens lag – 1. og 2. stemme vs akkompagnementets basgange – som vedkommende vælger at fremhæve med den næste bevægelse/dansetrin i parrets improviserede dans.

Tangomelodierne har seks grundrytmer – Duo, Marcato, dobbelt takt, Habanera, 3-3-2 og off-beat. Den følgende gennemgang af grundrytmerne i tango* er skrevet på basis af et tangolab afholdt hos Tango Aarhus i februar 2025.

Duo

Som begyndere lærer vi først at danse tangoen i *Duo-rytme*, hvor vi træder på 1- og på 3-slaget. Jeg vil mene, at langt de fleste tangoer fint kan danses hele vejen igennem i *Duo*. Men en ambitiøse danser stræber imod at få nogle flere af melodiens unikke kendetegn med ind i sin dans ved en aktiv lytten efter skift i melodiens fraseringer og dens små pauser hele tiden, mens man danser.

Lytteeksempel: 0:00 – 1:00 Canto de Amor m. Osvald Fresedo,

<https://www.youtube.com/watch?v=A15oWM-CLo4>

Marcato

Marcato er en rytme som accentuerer melodiens 4/4-dels takt. En af orkesterets musikere spiller akkompagnementsrytmen *Marcato*, hvilket lyder lidt i stil med en metronom *tja-tja-taj...* Denne regelmæssige lyd er et væsentligt kendetegn ved den argentinske tango som musikgenre, men det er egentlig ikke en specielt interessant rytme at danse, som danser. Det være sagt, så er der skam tangomelodier som har en masse 4/4-dels toner i melodistemmen, som er super inspirerende at danse "hurtigt" til, i *4/4-dels takt*, hvor man tager fire trin i hver takt. Det er muntre melodier som f.eks.

Porteñísimo m. Orquestra Tipica Sans Souci.

Lytteeksempel: 0:00 – 0:30 Cuando Lloro La Milonga m. Rodolfo Biagi

<https://www.youtube.com/watch?v=yS-ErHagZc0>

Lytteeksempel: 0:00 – 0:30 Porteñísimo m. Orquestra Tipica Sans Souci

<https://www.youtube.com/watch?v=r7eDn6Ptk4>

Dobbelt takt

Når vi danser i *dobbelt takt*, så danser vi på musikkens 8-dels toner. Det går hurtigt, når man skal tage 8 trin i én takt og bliver ved med det helt indtil den melodiske frase er slut. Vi danser dog aldrig på noget tidspunkt hurtigere end 8-dels toner i tango. Den bedste mulighed for at øve at danse hurtige toner er at gå på en milonga workshop. Bemærk at den melodiske frase i dobbelt takt fra *Porteñísimo* m. Orquestra Tipica Sans Souci starter hurtigt for imod slutningen af tangoen at blive spillet ned i tempo.

Lytteeksempel: 2:20 – 2:29 Porteñísimo m. Orquestra Tipica Sans Souci,
<https://www.youtube.com/watch?v=r7eDn6Ptk4>

Habanera

Habanera-rytmen stammer Havana, Cuba. Den synkoperede habanera-rytmen findes både i tango og i milonga. *Dam, ta-ram-ba!* er tangoens "tadaa! rytme", som vi alle kender fra før vi nogensinde dansede vores første tango. Den mest kendte habanera-melodi er Carmens sang *L'amour est un oiseau rebelle* fra Bizets opera Carmen.

Det at en *habanera-rytme* er "synkoperet" handler om at rytmens har én hurtig tone, som er forskudt i forhold til det almindelige regelmæssige rytmiske mønster skabt af 4/4-dels taktslag og de mellemliggende 8-dels taktslag. Den hurtige tone ligger ikke som en almindelig 8-dels tone på 50-50-punktet midt i mellem to 4-dels toner, men er forskudt til en 75-25 position. – Vi hører rytmen spillet i en nedad gående i toneskala i tangomelodierne og i opadgående toneskala i milonga, som den kendte *San-Fran-cis-co* milongarytme.

Habanera-rytmen og *Marcato* var de to grundrytmer, som de tidlige Europæiske tangoorkestre tog til sig i perioden 1910-25, hvor de skabte den europæiske (ballroom) tango. F.eks. melodien *Tango Jalousie* (1925) af Jacob Gade, som vi stadig holder meget af at danse. Bemærk at melodien (med *habanera-rytmen* i basgangen) spilles ned i tempo imod slutningen af lytteeksempelet med Boston Pops Orchester, som var det første orkester, der indspillede Jacob Gades melodi i 1935.

Lytteeksempel: 0:00 – 0:45 Habanera m. Noah Lark (instrumental version af Carmens sang)
https://www.youtube.com/watch?v=1wE20nyAN_g

Lytteeksempel: 1:40 – 2:44 Tango Jalousie m. Boston Pops Orchestra
<https://www.youtube.com/watch?v=qOLxuRB8GKg>

3-3-2

3-3-2 er en synkoperet sigøjnerrytme. Navnet 3-3-2 refererer til hvordan rytmen tælles over to takter: 123,456,78 eller 123,123,12. Det rytmiske mønster kan fortolkes på flere måder. Man kan f.eks. danse tre trin i de to takter ved at træde på 1,4 og 7 eller fire trin ved at træde på 1,4 og 7-8. Denne rytme dukker op som nogle få takter her og der i traditionelle tangoer, men er specielt kendt fra Astor Piazzolla's musik, f.eks. hans evergreen *Libertango*.

Lytteeksempel: 0:00 – 2:05 Libertango af Astor Piazzolla m. Russian Philharmonic - Moscow City Symphony. Lyt til den rytme, der klappes af publikum i denne live optagelse, og se venligst bort fra ballroomdanserne i dette videoklip.

<https://www.youtube.com/watch?v=kdhTodxH7Gw>

Lytteeksempel: 0:30 – 1:25 Libertango m. Astor Piazzolla y su Quinteto (1985)

<https://www.youtube.com/watch?v=t83XjF04r80>

Off-beat

Off-beat er en rytme hvor der spilles i modtakt, dvs. at markeringerne ikke længer som default ligger på 1 og 3 (som i *Duo*), men er flyttet til taktslagene 2 og 4. Dette rytmiske skifte dukker sporadisk op i traditionelle tangoer. *Off-beat* er dog specielt kendt fra orkesteret Rodolfo Biagis musik, hvor den ikke bare er en akkompagnementsrytme, men også dukker op i melodistemmen. Der går lang tid i mellem at der afholdes musikalitets workshops i denne rytme, så de fleste dansere vil nok føle, at rytmen er noget kompliceret at få styr på. – Til Biagis musik kan man som danser, hvis man synes at det er for besværligt at lave om på sine indgroede tangovaner og bevægelsesmønstre fra *Duo*, i stedet f.eks. bruge dekorationer (opadgående fod/benbevægelser) til at illustrere *off-beat* rytmernes skæve fraseringer med.

Lytteeksempel: 0:00 – 1:22 Belgica m. Rodolfo Biagi (1942)
<https://www.youtube.com/watch?v=wYNBSLY-zQY>

*) Denne artikel handler om grundrytmerne tangosange; grundrytmerne i milonga, tangovals og tango foxtrot ligger uden for denne artikels emne.